48ste jaar. —Nº 12. Zaterdag 26 Januari 1901.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's maandags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nº 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week **6 frank** per jaar.
Twee » » **5** »
Een » » **4** »
Een blad afzonderlijk **10 centiemen.**
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15 centiemen** per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1 fr.** de drukgel.

VOOR DEN PAUS.

Inschrijving, geopend door den Bond der Katholieke Dagbladschrijvers van België :

Opbrengst der 11 eerste lijsten : fr. **62,427,45**
E. H. Frison, Pastoor te Coninxheim, 10 fr.

Men mag de inschrijvingen zenden aan het bureel van ons blad, of wel aan M. Leo MALLIE, sekretaris, 52, Bergstraat, te Brussel.

TONGEREN, DEN 26ste JANUARI 1901.

VAN ALLES WAT.

Militarism. — Wat zou ons klein België gelukkig zijn, indien de heeren militairen het met vrede lieten !

Ik wil zeggen : de binnenlandsche vrede, want om ons te beletten in vrede te leven met den vreemde, zouden zij meester moeten zijn in het land. Daar zijn zij, Goddank, verre van. Van waar komt hen dan die aandrang, om het land ongerust te maken, het tegenover ingebeelde gevaren te stellen, het te doen gelooven dat onze buren van zuid en oost slechts eene gelegenheid afwachten om ons grondgebied te overweldigen en dat de verdragen, die onze onafhankelijkheid waarborgen, niet meer waarde hebben dan eene oude vod papier ?

Dat zijn ijdele schrikbeelden en zoo België er zich liet aan vangen, zou men waarlijk moeten gelooven dat het zijn geluk moe is.

Zou men somwijlen droomen van roem en verovering is ons willen opwekken ?

Dat ware eene onmeetlijke dwaasheid. Zelfs indien heel zijn grondgebied bezet was met bajonnetten en kanons, indien het geheel in eene kazerne veranderd was, dan nog zou België niet in staat zijn zich te meten, 't zij met Frankrijk, 't zij met Duitschland.

Die dingen zijn duizendmaal gezegd, maar men dient ze gedurig te herhalen, aangezien er nog Belgen zijn, die België aanzetten om zich op te blazen als de kikvorsch van de fabel.

Zij zouden misschien willen dat België, alhoewel onafhankelijk blijvende, een voorbeeld nam aan Pruisen, dat het de heele jeugd door de kazerne doe passeeren, dat het eene groote macht had te land en ter zee en, zoo niet de macht, dan toch een weinig van de heerschzucht van het Duitsche rijk.

* * *

Dat dergelijk ideaal de militairen bekore, begrijpen wij ; want in Duitschland is de militair overal op het eerste plan, het burgerlijk element bekleedt er slechts den tweeden rang en is daarmee tevreden.

Men zou met het genie en het karakter van ons volk totaal onbekend moeten zijn, om het geneigd te oordeelen dergelijk regiem aan te nemen.

De overgroote meerderheid der Belgen, haar lot vergelijkende aan dat der Duitschers, zal zich steeds gelukwenschen den militairen dwang niet te moeten ondergaan.

Achten wij ons gelukkig te zijn wat wij zijn en laat ons nooit gelooven, dat de vaderlandsche plichten ons zouden kunnen opleggen niet ons zelven te blijven.

En wat zal die overtuiging zich bij ons versterken, wanneer wij nu eenen blik werpen in de richting van Frankrijk !

In gevolge zijner rampen, had dit ongelukkig land zich verbeeld, dat zijn eerste plicht eene revanche was, dat zijn doel moest zijn de landen terug te krijgen, die het aan Duitschland had afgestaan, en dat vóór alles eene zoo sterk mogelijke militaire inrichting de onvermijdelijke voorwaarde was voor zijne heropbeuring.

Het overwonnen Frankrijk heeft zich overgeroote opofferingen opgelegd, met het oog op eenen nieuwen oorlog met Duitschland.

* * *

En terwijl het zich wapende tegen den vijand van buiten, die zich niet heeft verroerd, heeft het zich ontwapend tegenover den vijand van binnen ; wat zeg ik ? 't heeft zich aan hem overgeleverd.

Die binnenlandsche vijand is de vrijmetselarij.

En zie maar eens wat zij van Frankrijk gemaakt heeft !

Eene prooi voor de socialisten.

Op dit oogenblik wordt er eene wet besproken, die hun de goederen der kloosters ten prooi geeft alsook het geld dat gebruikt ward om den noodlijdende in zijne ellende bij te staan, de kinderen des volks te onderrichten, missionnarissen uit te zenden, die tot het uiteinde der wereld het vrijmakende woord gaan brengen.

Eertijds beschermer van de christenen in het Oosten, doet Frankrijk op dit oogenblik afstand van dien titel, niettegenstaande de dringende en nog vaderlijke vermaningen van den stedehouder van Christus.

Frankrijk gaat de kloosterlingen buiten de wet stellen ; het ontkent hun de natuurlijke en burgerlijke rechten : het verwerpt uit zijn weiboek de éénige vrijheid, die het nog kon redden : de vrijheid der liefdadigheid.

Laat ons Frankrijk beklagen, 't welk in eens bijna zoo diep gaat vallen als China.

Laat ons Frankrijk beklagen en dat het schouwspel van een zoo ellendig verval ons meer dan ooit de wegen doe vermijden, die het gevolgd heeft.

* * *

De gemengde kommissie. — De kommissie, gelast met het onderzoek der legerhervorming, heeft Maandag namiddag hare zevende zitting gehouden, onder voorzitterschap van M. Descamps-David senator.

Deze zitting waarin nog werd gezaagd over het eerste punt der dagorde « de plichten welke de onzijdigheid ons land oplegt » is zeer woelig geweest. M. Hyma's heeft den voorzitter en ook M. Woeste persoonlijk aangevallen en de opstellers van het Beknopt Verslag werden, tot tweemaal toe, verzocht de zaal te verlaten.

Om een einde aan de zagerij te stellen, heeft M. Beernaert voorgesteld de beraadslaging over het eerste punt der dagorde te sluiten, met de vaststelling dat onze onzijdigheid niet ongewapend mag zijn, doch dat er verschil van gevoelen bestaat, aangaande de legermacht welke wij te onderhouden hebben

M. Helleputte heeft eene dagorde voorgesteld aangenoeg in denzelfden zin en waarin tevens een volle vertrouwen in de waarborg der mogendheden wordt uitgedrukt. Dit voorstel zal in de eerstvolgende zitting besproken worden.

* * *

De loting. — Het tijdstip der loting is gekomen. 't Ware gelukkig dat zij dit jaar kon afloopen zonder dronkenschap en de daaruit voortkomende vechtpartijen. Vóór het uur der loting, drukt men om zich moed te geven ; daarna, uit vreugde of verdriet. En waartoe leidt dit alles ? Dat men zijn verstand in den drank verliest en zich overgeeft aan baldadigheden waarvoor men zich anders zou schamen.

En dan dat schrikkelijk veeten, meermaals met messen ! En de gevolgen daarvan ? In het ongeluk gebracht worden !

Waarom, na de loting, niet stillekens naar huis gegaan en zich daar met zijne ouders gezelloost of verblijd, volgens dat men goed of slecht gelukt heeft ?

Land & tuinbouw

HET OPHOOPEN VAN HET VOEDER.

In den buiten schijnt men maar weinig de voordeelen te kennen die de ophooping van het voeder oplevert.

Een strenge vorst, overkomen op 8 Dec. 1900, verwielde grootendeels den rapenoogst en stelde al de landbouwers der zandstreek van het Vlaamsche land in groote moeilijkheid.

Dit jaar kwam het konde jaargetijde later op, gelukkiglijk voor den buiten, maar het heerschte met niet min guurheid en dien ten gevolge konden de rapen van het land niet weggehaald worden daar de wortels in den grond gevroren zijn

Terwijl tal zijn landbouwers de moeilijkheden van den oogenblik tegenwerken, doen de voordeelen van de ophooping zich op eene gansch bijzondere manier gevoelen in de zeldzame hoeven waar dit middel toegepast wordt.

Het opgehoopte voeder is buiten het bereik van den vorst, het komt voor een groot deel voor in het ranksoen van het rundvee, en vervangt daar op eene voorbeeldige wijze de rapen en de beeten.

De hoopen of mijten zijn in de nabijheid der stallen opgericht, ten einde zoovel moeilijk de vervoerkosten te verminderen. Bij middel van een hooimes wordt het voeder, dat fel opeengetast is, met schellen afgesneden, die vervolgens met den vork losgemaakt worden.

De gisting, haar werk gedaan hebbende, laat toe alle andere wijze van bereiding van het voeder al te schaffen.

Men weet dat dit hetzelfde niet is wanneer het wortelplanten geldt ; deze laatste ondergaan in menige gevallen kostelijke bewerkingen. Zij moeten gewasschen worden en onder 't wortelmes doorgaan.

De ophooping die in zekere hoeveelheden in voege is, levert wonderbare uitslagen.

Des zomers graven de dieren het gras der weide, en des winters krijgen zij het opgehoopte groen, dat bij het zicht, in frischheid en bij de tering gelijk is aan het natuurlijk groen, alhoewel het gedurende verscheidene maanden in eenen hoop bewaard is geweest.

Het groen blijft alzoo gansch het jaar het bijzonderste bestanddeel van het ranksoen.

Deze voorwaarde is uiterst voordeelig, onder opzicht van de melkvoortbrengst.

Verleden jaar, gedurende het tijdstip van de eerste vorsten, onderging de melkgeving van meerdere stallen van Oostcamp eene vermindering van 10 tot 15 0/0, terwijl zij op de hoogte bleef in de modelstallen van baron Peers, die alsdan, evenals heden, het opgehoopte voeder gebruikte.

Voegen wij erbij, dat de dieren zeer verlekkerd zijn op het opgehoopte voeder : zij verkiezen het boven de wortels, beeten of rapen.

Berouwd, maar te laat.

't Is Mei. De oude pastoor van het dorp X... voelt zich herleven bij de ontwaking van de natuur ; met opgerunimd gemoed is hij godvruchtig zijne gebeden aan 't bidden.

Ting lingeling... Kato, de meid, gaat open doen en komt terug :

— « Mijnheer Pastoor, Madame uit *'t Misverstand* met haar dochter Emilie. »

— Emilie ? die komt zich welticht aangeven voor te trouwen. »

. . . . . .

— « Mijnheer Pastoor, gij zult het reeds, meen ik, vernomen hebben ; onze Emilie gaat trouwen. »

— « Ja, Madame, 'k heb er van gehoord : maar met wie ? .. toch met eenen braven, kristelijken jongen ! »

— « Wel, Mijnheer Pastoor, hedendaags mag men in dat punt niet te veeleischend zijn. Als men een schoonen, rijken jongen, die eene goede positie heeft, aantreft, mient men de kans waarnemen. Zijne plaats brengt hem jaarlijks zes duizend frank op ! Daar kan Emilie madame mee spelen ; niet waar, Emilie ? »

— « 't Is mogelijk, antwoordde de pastoor. Maar zeg eens, 't is toch een jongen die zijne kristelijke plichten kwijt ? »

— « Zijne kristelijke plichten ? Ze loopen er dun, Mijnheer Pastoor, die hunne kristelijke plichten kwijten ; en lieten de meisjes daarom te trouwen, ze gerraakten allen in St-Annaschapraal. — Daarbij, hij heeft nog een suikerroom, die.... »

— « Maar, Madame, gaat hij ten minste naar de mis ? »

— « Om het recht uit te zeggen, — komt er iemand te trouwen of te sterven, ja ; maar 's Zondags maakt hij daar geene gewoonte van. Dat is tegenwoordig zoo de mode, en ieder heeft zijne gedachten. 't Zal hem toch geen beletsel zijn om geld te winnen. »

— « Emilie, mijn kind, als 't dan toch besloten is, wees gelukkig en blijf godsdienstig. »

— « Wees gerust, dat zal zo, Mijnheer Pastoor, » beloofde de moeder met overtuiging.

. . . . . .

't Is December. 't Weder is koud en somber. Mijnheer Pastoor, bij de kachel in zijn studievertrek gezeten, bidt zijne vespers.

Kato komt binnen : « Mijnheer Pastoor, Madame uit *'t Misverstand* met Emilie. »

(Madame ziet rood uit van kwaadheid ; Emilie heeft de oogen opgezwollen).

— « Ween niet, onnoozel schaap. — Ja, Mijnheer Pastoor, het dorp is er vol van, en ik kom het u allemaal vertellen. Hoe ! die schurk ! die deugniet !...

— « Maar, Madame, bedaard. Wat is er toch ? »

— « Die schavuit ! die schelm ! hij heeft mijne dochter afgeranseld en laten zitten. »

— « Ik meende dat uw schoonzoon...

— « Hij is voor niets goed ; hij heeft niets anders dan schuld. »

— « En zijne positie van zes duizend frank ? En zijn suiker-oom ? »

— « Zijne positie ?... Hij is ze kwijt. Zijn suiker-oom ?... Over veertien dagen is hij getrouwd... Arme Emilie, mijn kind, hoe hebt gij dat verdiend ? »

— « Mijn kind, zeide de oude pastoor tot Emilie, heb goeden moed ; gij zijt nog jong, en zoo ge werken wilt, met het uitzet van uwe ouders ontvangen...

— « Haar uitzet ! haar uitzet ! Hij heeft het opgemaakt, dat monster. — O God, hoe kunt Ge ons zo ongelukkig maken ! »

De oude pastoor verdie de verontwaardiging in zijn hart opwellen, en meende de moeder hare vroegere wonden te herinneren ; doch hij bedwong zijn eigen. Waartoe zou het dienen ? dacht hij. En wanneer hij opnieuw alleen was, bad hij zijne wasjes voort : *Nisi Dominus aedificaverit domum. — Als de Heer het huis niet bouwt, dan arbeiden de bouwlieden te vergeefs.*

ONZE TWISTZOEKERS

randen op eene hatelijke wijze onze achtbare katholieke volksvertegenwoordigers, MM. Helleputte, Desmaisières en Gielen aan, en verwijten hen, in de Kamer, het contingent gestemd te hebben.

Dat verwijt is dom.

Onze achtbare volksvertegenwoordigers zijn vaandig aan alle verzwaring van militaire lasten Op het gepast oogenblik, zal het kiezerskorps de gelegenheid hebben te bestatigen dat op dit punt, gelijk overigens op al de andere, het heel en gansch tot akkoord is met de afgevaardigden welke het, in volle vrijheid, gekozen heeft.

En ziedaar dat men hun verwijt het contingent gestemd te hebben, gelijk het steeds al de katholieke volksvertegenwoordigers gedaan hebben, die ze in de Kamer voorafgegaan zijn !

Het contingent verwerpen, had voor gevolg gehad eene ministeriële crisis te verooraken welke, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, onberekenbare gevolgen na zich had kunnen sleepen.

Het katholieke land wil zulke toestanden niet beleven.

En onze visschers in troebel water hebben onze achtbare katholieke volksvertegenwoordigers niet kunnen aanranden, zonder een nieuw bewijs te geven van de goede trouw welke onze ruziemakers bezielt.

Zij verwijten aan MM. Helleputte, Desmaisières en Gielen het contingent gestemd te hebben en zij doen alsof zij niet wisten dat alle katholieke volksvertegenwoordigers van Limburg, zoowel die van het arrondissement Hasselt als die van het arrondissement Tongeren-Maeseyck, alsook alle senatoren van Limburg, zoowel de gekozene als de provinciale, insgelijks het contingent gestemd hebben !

Zij randen MM. Helleputte, Desmaisières en Gielen aan, omdat deze achtbare volksvertegenwoordigers het contingent gestemd hebben en door hun stilzwijgen verontschuldigen en keuren zij de handelwijze goed der andere volksvertegenwoordigers der provincie alsook die van alle senatoren van Limburg, die, in het Parlement, in denzelfden zin gestemd hebben !

De oprechte katholieken, die enkel vrede en eendracht in de partij verlangen, zouden zich gelukkig achten eenige inlichtingen daarover te bekomen. Zij zouden willen zien bewijzen, hoe eene stemming, die in de oogen onzer ruziemakers slecht en laakbaar is als zij van MM. Helleputte Desmaisières en Gielen voortkomt, terstond goed en verdienstvol wordt, wanneer zij door de andere katholieke volksvertegenwoordigers van Limburg en door al de senatoren der provincie geuit wordt.

Wij gelooven echter dat deze inlichtingen zich nog al lang zullen laten wachten, want onze twistzoekers hebben maar zeer verre betrekkingen met de politieke oprechtheid en de politieke goede trouw.

DOOD
VAN
Koningin VICTORIA I
VAN ENGELAND.

(Zie *Postrijder* van donderdag).

BEDDAFLEGGING EN UITROEPING VAN EDWARD VII.

Londen, 25 Januari.

De koning is ten 12 ure 55 te Londen aangekomen. Hij was vergezeld van den prins van Wallis, den hertog van Connaught, prins Christian, prins Louis van Battenberg, den hertog van Argyll en M. Balfour.

De ontvangst in de statie was stil en privaat.

Hofrijtuigen voerden de vorstelijke personen naar het paleis van St-James ; de hertog van Argyll en M. Balfour volgden in hunne persoonlijke rijtuigen.

De koning, alhoewel een weinig bleek, zag er goed gezond uit.

Door *Pall Mall* bereikte de stoet St-Jamespaleis en reed binnen langs het hofportaal.

Een eskort *Horse Guards* bewees de eer en het gevolgde ceremoniel was dit der *levers* van de koningin.

Toen de koning binnen trad, waren de leden van den *Privy Council* reeds vereenigd. Men bemerkte daar de te Londen aanwezige leden der koninklijke familie, de ministers, de bisschoppen, de rechters, Staatsmannen, de *lord-mayor, sheriffs* en de voornaamste *aldermen* van Londen, enz.

Langs de groote ceremonieën werden toegelaten : lord Salisbury, M. Balfour, de hertog van Portland, sir Henry Campbell Bannerman, sir Michael Hicks Beach, M. John Morley, de hertogen van Norfolk en van Devonshire, M. Leonard Courtney, enz., allen ministers of oud-ministers.

De raadsleden waren in hoftkledij of uniform.

De hertog van Devonshire, als lord-voorzitter van den raad, kondigde formeel den dood aan van de koningin en de troonsbeklimming van haren opvolger, waarna hij de leden verzocht zich in tegenwoordigheid des koonings te begeven.

Kort daarop verscheen Zijne Maj steit, in uniform van veldmaarschalk.

Na het uitspreken der ceremonie, heeft de lord-kanseller den koning tot den eed toegelaten.

Daarna legden al de leden, bij orde van voorrang, den eed van trouw af, waarna zij een voor een bij den nieuwen vorst tot den handkus werden toegelaten.

Hiermee was de plechtigheid afgeloopen.

De officieele titel des koonings is :

« Edward VII, koning van Groot-Brittanje en Ierland, beschermer van het geloof, keizer van Indië. »

Vandaag zullen de wapenheraulten, ten 10 ure, den volke kond doen van 's koonings troonsbeklimming.

Bij zijnen terugkeer naar Marlborough House, werd koning Edward luide toegejuicht. Salvoschoten verkondigden aan het volk dat de koning de kroon had aanvaard.

De akte van troonsbeklimming werd door de aanwezige prinsen geteekend : eerst de prins van Wallis, dan de hertog van Connaught, de hertog van Cambridge, prins Christian, de aartsbisschop van Canterbury, de lord-kanseller, de lord-mayor van Londen, enz.

* * *

te Osborne.
BEZOEK AAN DE STERFKAMER.

Osborne, 25 Jan.

Het lijk van de koningin ligt nog in de sterfkamer. Soldaten houden de wacht op de trappen, twee officieren aan de deur van het vertrek.

Eene rij van bedienden en pachters van de koningin gaat langzaam langs het bed waarop het stoff-lijk overschot rust ; het gelaat van de dooie is kalm en vredig als een marmeren beeld ; de armen zijn gekruist over de borst, waarop een rijk maar eenvoudig gouden kruis ligt ; het hoofd is naar rechts geweud.

Het bed staat te midden van bloemen. Twee Indische bedienden en eene hofdame waken in de sterfkamer.

* * *

Er zal in de kapel van Osborne voor de leden der koninklijke familie een dienst gehouden worden.

De keizer van Duitschland heeft voor hem en voor de keizerin twee prachtkronen besteld te Londen, die hij op de kist zal neerleggen.

Verscheidene Duitsche prinsen worden te Osborne verwacht.

Men verwacht te Osborne het keizerlijke Duitsche jacht *Hohenzollern*.

Van een anderen kant, zegt men dat de Duitsche keizer te Cowes blijven zal tot het lijk is weggevoerd.

NIEUWS
uit de stad en de provincie.

Tongeren. — OUDHEIDKUNDIG EN GESCHIEDKUNDIG CONGRES. — De wetenschappelijke en letterkundige societeit van Limburg, te Tongeren gevestigd, zal in de aanstaande maand Augustus, de 50ste verjaring van hare stichting vieren.

Bij die gelegenheid heeft de Federatie van Oudheidskunde en Geschiedenis van België, te Brussel, besloten, dat het 15e jaarlijksch congres der Federatie dit jaar te Tongeren zal gehouden worden : Dit congres is bepaald op 4 Augustus.

De zittingen zullen in het Justiciepaleis gehouden worden en minstens vier dagen duren.

Op de markt van Tongeren van verleden donderdag waren te koop gesteld : 541 koeien en kalveren, 00 schapen, 206 veite varkens, 1185 magere varkens.

Paardenmarkt *te Tongeren*, DONDERDAG 14e FEBRUARI.

De noodlottige
ERFENIS

11de VERVOLG.

Aan ons of aan iemand anders, jegens wien hij even, weinig verplichting had. — dat moet voor hem wel tamelijk hetzelfde zijn geweest.

Ondertusschen vond het mariaje verstrooiing en tijdverblijf in haren drukken arbeid, tot welke de noodige hulpmiddelen haar geregeld werden verschaft. Zoo zat zij den ganschen dag over haar borduurraam, evenals zij het thuis gewoon was geweest en toonde den gevangenbewaarder altijd een gelijkmatig vriendelijk gezicht. Menigmaal zong zij zachtkens in zichzelve. Het waren de liederen, die zij met Oberhauser had ingestudeerd.

En — van dien Oberhauser, dien musikant gesproken — hij was wezenlijk de eenige in de stad, die zich haar tot met hartelijkheid aantrok. Voor hem had er nooit eenigen twijfel bestaan, dat Eveline geheel onschuldig was, en dat ook hare moeder tot zulk eene daad, als men haar aanvreef, te eenenmale onbekwaam was. In alle kringen, waar hij verkeerde, sprak hij deze meening ook rond ten open uit, en hij kon brutaal worden wanneer men hem met de gebruikelijke tegenwerpingen op het lijf kwam.

— Gijlie babbelt elkander allemaal na ! riep hij dan, dat is maar gemakkelijk ! Kom-ik bij mijnen buurman rechts, of bij mijnen buurman links — ik weet al vooruit wat ik te hooren krijg ! Altijd dezelfde praatjes, op denzelfden toon opgedreund ! Het is allerverveledst !... Gijlie beweert te zien wat de heele wereld ziet, jawel ! — en omdat de heele wereld het beweert te zien, daarom moet het dan ook maar waar heeten. Maar wat ziet de heele wereld ? Niets dan eene eindelooze herhaling van een en hetzelfde oppervlakkig vooroordeel ! — Wanneer gij op duizend bladen papier denzelfden onzin neerschrijft en die vervolgens bijeenbindt, dan hebt gij toch nog geen boekwerk, waaruit iets te leeren valt. Ziet toch de dingen eens met eigen oogen aan ! als de wetten des lands het u niet verhinderen, zoudt gij ook heden ten dage nog heksen verbranden en joden verdrijven, geloof ik ! Maar ik zeg u : voor die menschen, die Beckers, als ik u borg. Er is geen valsch baar aan hen : ik ken hen ! Het meisje ten minste ; wel, het kan mij verduiveld weinig scheelen, wie haar vader is, maar wie hare moeder is, dat weet ik, en hare moeder is eene zeer brave vrouw, die ik op haar woord geloof. En daarom verzoek ik u dringend en ernstig, blaast nu eens met volle kaken naar de andere zijde, zoodat de wind eindelijk eens omslaat, al was het maar alleen voor de afwisseling ! Wezenlijk, elke zaak heeft zoo hare twee kanten — en men kan even goed, wanneer men zich bijna blind heeft gestaard op den eenen kant, ook den anderen eens bezien ? Komaan, zingt eens een ander deuntje ! Ik wil het u, als gij dat verlangt, wel op noten zetten — en de melodie zal zoo licht zijn, dat een kind haar zal kunnen zingen. Om den tekst ben ik niet verleger !

IX.

Ja ! deze opgewonden muziekant, deze dwarsdrijver en alweter achtte zich geroepen zijnen vrienden in het ongeluk met raad en daad ter hulp te komen. Indien hij maar geweten had hoe hij dit moest aanleggen !

Hij moest Eveline in de gevangenis spreken. Maar hoe zou hij dit gedaan krijgen ?

Hij schreef aan haar brieven en bezorgde die bij de inspectie, maar hij kwam niet eens te weten of zij die epistels wel in handen kreeg. Doch zie, in zijne zangvereeniging zong een assessor mee, die bij den president der rechtbank werkte. Bij deszen sloot hij zich nauwer aan, en hij rustte niet voor hij van hem de beloofte had gekregen, dat hij zijn best zou doen om hem een mondeling onderhoud met het meisje te bezorgen. De vriendelijke man bleld ook woord ; het onderhoud werd toegestaan, doch slechts in het bijzijn van den rechter van instructie.

— Wel, voor mijn part mag het gansche gerechtshof er bij zijn ! riep Oberhauser. Ik ben niet van plan een komplot te smeden of de gevangene door middel van valsche sleutels of koordenleeren te helpen ontvluchten. Ik wilde alleen maar eens hooren, of ik het arme meisje met het een of ander van dienst kan zijn, zonder dat de gerechtigheid er bij tekort schiet.

Na het vervullen van de voorgeschreven formaliteiten werd hij op zekeren voormiddag in Eveline's gevangenis binnengelaten. Op haar gezicht vertoonde zich een lichte blos, toen hij er binnen trad en terstond op haar toestapte, om haar de hand te kussen.

— Ik dank u wel zeer, mijnheer Oberhauser, zegde zij met hare lieve altstem, dat gij hebt kunnen besluiten mij eens te komen opzoeken. Gij weet, dat men ons van eene zware misdaad beschuldigt — en de schijn is misschien tegen ons.

— Ik weet het, antwoordde hij — maar voor mij is niet eens de schijn tegen u. Ik heb aan uwe volledige onschuld evenmin ook maar een oogenblik getwijfeld, als gij zelve zeker — en ik betreur het slechts, dat het niet in mijn vermogen staat haar te bewijzen. Waren de middeleeuwsche proeven nog in zwang, dan zou ik mij geerne bereid verklaren voor u over gloeiende roosters te wandelen, of op eenige andere wijze mijn lijf en leven in gevaar te stellen, ten einde de hemelsche gerechtigheid in hoogste gebied voor u te doen getuigen. Nu echter kan ik, helaas, niets anders voor u doen, dan tot u de vraag richten, of een oprecht en welmeenend vriend u op de eene of andere wijze nuttig of dienstig kan zijn. Ik bid u, beschik geheel over mij !

Eveline keikte hem vriendelijk toe.

— Nuttig, zegde zij, na zich even bedacht te hebben — ach neen, dat geloof ik niet. Maar wel zoudt gij mij een groot genoegen kunnen doen.

— En dat is ?

— Ik verlang zoo naar wat goede lectuur. Nu herinner ik mij, in den laatsten tijd mijnheer Brunfisch, uit een oud boek te hebben voorgelezen, dat eene belangwekkende reisbeschrijving bevatte. Wij hebben het toen echter niet verder dan de eerste honderd bladzijden gebracht, en nu zou ik geerne ook de rest eens willen lezen. Het boek lag gewoonlijk op het tafeltje naast zijnen stoel ; het ligt daar misschien nu nog. Maar ook wel mogelijk is het, dat hij het zich door moeder op zijn bed heeft laten geven, en dat moeder het toen, na zijnen dood, weer tusschen de andere deelen op zijne plaats heeft gezet. Ik heb het niet meer gezien. Intusschen — dat moet ik u nog zeggen — mijnheer Brunfisch had voor gewoonte, sommige dingen, waarmee hij zich te bed onledig hield, tusschen de matras en den muur van het ledikant te stoppen, om ze voor het oogenblik uit de hand te leggen en terstond weer te kunnen vinden. Het zou kunnen zijn dat hij op die manier ook met het boekdeel had gedaan, waarin hij nog kort voor zijnen laatsten aanval had gelezen. Ik hoop dat men u den toegang tot zijne slaapkamer niet zal weigeren. Zeer dankbaar zou ik u zijn, als gij mij het boek kont verschaffen en meteen ook het tweede deel meebracht. Vermoedelijk zal ik tijd genoeg hebben om het hier te lezen, want een spoedig ontslagen worden uit de gevangenis is niet waarschijnlijk.

Zij beschreef Oberhauser nog nader het boek, welks juisten titel zij zich niet meer herinnerde. Hij beloofde haar, alle moeite te zullen doen om het haar te bezorgen.

— Hoe jammer, zegde hij, dat onze muzikale oefeningen nu in den steek zijn moeten blijven. Gij kunt niet gelooven, joffrouw Becker, hoe ik ze mis. — Hij hield daarbij hare hand in de zijne en drukte ze krachtig. Muziek heb ik dag aan dag genoeg, hetzij als leeraar, of als dirigent, of ook wel als componist — maar altijd als arbeid, die mij min of meer inspanning oplegt. Die uurtjes met u aan het klavier of aan het orgel waren mijne grootste ontspanning. Nu zoek ik eenige vergoeding er voor, door de stad uit te loopen, eenen buitenweg op, waar mij niemand stoort, om ten minste in den geest wat met u te kunnen musiceeren. Ik heb het talent, zoo iets te kunnen hooren, dat enkel in mijn binnenste klinkt — en ik zie u ook heel duidelijk voor mij, wanneer ik u in gedachte laat zingen. Dat is dan ten minste eene soort van schadeloosstelling.

— Ik wil bekennen, antwoordde Eveline, dat ook mij iets ontbreekt, wat mij reeds meer dan eene bloote liefhebberij was geworden. Maar ik studeer vlijtig ! het zij er ghmlachend op volgen : Den ganschen dag neurie ik mijzelve iets voor, en daarmee hinder ik hier zeker niemand. En, wat merkweerdig is, ja, wat u misschien kortweg ongeloofbijk zal schijnen...

— Nu ?...

— Ik hoor ook altoos de begeleiding er bij ; ja, ik zou elken toon kunnen medzingen en zeker ook opschrijven, indien ik de noten kende. Maar zoo ver breng ik het waarschijnlijk nu wel nooit meer.

— Dat is ook niet noodig... voor u is dat niet noodig, verzekerde de musicus. Gij moet maar altoos iemand hebben, die aanvult, en daarover verheug ik mij. Wat zoo juist mag ik hopen u nog langen tijd omtrent te blijven... En dus, hel eenige wat ik na voor u doen kan, is wezenlijk, dat ik u dat boek bezorg ? Het is zoo weinig.

— Iets anders kan ik wezenlijk op het oogenblik niet bedenken, zegde zij.

— En wilt gij niet eenen verdediger nemen ? — Ik ken eenen zeer bekwamen en geschikten advokaat. Als u mij wilt toestaan — —

— Neen neen ! viel zij in : dat is geheel overbodig. Ik zou aan eenen advokaat niet anders kunnen zeggen, dan helgeen ik aan den rechter heb gezegd — en bovendien wil ik ook niet den schijn op mij laden, alsof ik een verdediger noodig had.

Oberhauser nam afscheid en verwijderde zich.

Buiten, in den gang, zeide tot hem de rechter van instructie :

— Dat meisje is zoo fier als de onschuld. Zulk eene kalmte en zelfgenoegzaamheid heb ik bij gevangenen nog nooit aangetroffen.

Gelooft u dan wezenlijk aan hare schuld ? vroeg Oberhauser gemelijk.

— Daarover laat ik mij niet uit, antwoordde de rechter. Overigens geef ik geerne toe, dat de tegen haar bestaande verdenking niet anders berust dan op gronden van zeer algemeenen aard, aan welke ik persoonlijk niet het geringste gewicht hecht. Tegen de moeder daarentegen... Maar, zoodals ik reeds zegde — ik moet over deze zaak den mond gesloten houden, en deze gedachtenwisseling leidt dus tot niets.

— Is het oude huis toegankelijk ? vroeg Oberhauser.

— Neen, luidde het antwoord. Alles is afgesloten, en de sleutels zijn onder onze bewaring.

— Ik hoop toch dat u mij niet de vergunning zal weigeren, naar het boek te gaan zoeken ?

— Zeker niet, zeker niet, mijn waarde. Maar er behooren zekere formaliteiten toe... Weet gij wat ? Ik ga zelf even met u mee. Dan besparen wij ons allerlei geschrijf en gewrijf.

— Dat is allervriendelijkst van u...

— O neen, o neen ! Ik doe het voor mijn eigen gemak... Welke tijd van den dag schikt u het best ?

— De een is zoo goed als de andere.

— Nu, dan komt gij mij om één uur afhalen. Vroeger kom ik vandaag stellig niet klaar.

Aan deze afspraak werd stiptelijk gevolg gegeven. Onder de wandeling naar het oude huis sloeg de rechter eenen ietwat vertrouwelijker toon aan.

— Gij schijnt belang te stellen in die jonge dame, zegde hij tot Oberhauser.

— Dat ontken ik niet, verklaarde de musicus. Het is niet alleen, dat jufvrouw Eveline eene prachtige altstem bezit, die ik om zoo te zeggen ontdekt heb en op welke ik dus in zekere mate trotsch mag zijn — maar er pleit bij mij voor dit meisje ook nog iets anders, waarvan ik mijzelven eigenlijk niet voldoende rekenschap geven kan.

— Het meisje is wezenlijk schoon.

— Ja ja ! Dat moet eenieder wel in het oog vallen.

— Maar zij lijkt mij, zoo in haar gansche wezen, wel een weinig streng.

— Niet een weinig ! Dat kunt u er gerust af laten, geachte heer ! Door en door streng is zij, durf ik zeggen. Maar dit juist maakt haar voor mij zoo aantrekkelijk. Zij stelt aan zichzelve zeer hooge eischen misschien ook aan anderen. Maar zij toont dit niet door hekelen en vitten : o neen ! eenvoudig bierdoor, dat zij zich op eenen afstand houdt van alles wat haar onbevredigd laat. De wisseling der dingen buiten haar heeft op haar zeer weinig invloed. Zij blijft innerlijk zichzelve volkomen gelijk.

— Dus — wat men noemt eene koele natuur.

— Zoo schijnt het ; doch wie haar meer van nabij kent... ik wil niet beweren dat een drift, van welken aard ook, haar de beerschappij over zichzelve geheel zou kunnen doen verliezen ; maar toch, zij laat zich gemakkelijk opwinden voor al het schoone en goede ; en zij wordt ook wel vertrouwelijk, waar zij meent vertrouwen te kunnen schenken.

— En — dat hebt gij ondertusschen !

— Gij bedoelt — ?

(Wordt vervolgd).